HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והא טעמא דרבי יוסי משום הפסד הרמאי הוא. וכיון דטעמא בהכי מה לי כלי מה לי מעות והיכי תיסק אדעתין למימר דבמעות מודה להו לרבנן ואמאי אצטריך למתניה: **לרבנן איצטריך.** לאשמועינן מילתא דרבנן תנינהו לתרוייהו ואי תנא כליס בריש הכי נמי דלא אצטריך תו למתני מעות אבל השתא דתני מעות בריש תני כליס למימר לא זו בלבד דליכא פסידא דשבירת כלי אלא אף זו דליכא פסידא דגדול אמרינן הכי: **מתני' אחודין.** ע"י עכברים או ריקבון: **לא יגע בהן.** למוכרן וטעמא מפרש בגמ': **גמ' קב שלו.** חביבה עליו על ידי שעמל בהן וקב שישאר לו מהם הוא רולה מתשעה קבין של אחרים שיקח בדמיהן אם ימכרם: **חיישינן לו.** ואסור להאכילו לזרים: [ח] **לפיכך.** הוא"ל ואסור למוכרן משום דרולה אדם בקב שלו הרי הן בחזקת קיימים ומותר בעל הבית לעשותן תרומה ומעשר על פירות שיש לו בביתו: **מאי לפיכך.** איסור מכירה משום הא הוא והיכי תלי תנא עשייתו באיסור מכירה: **השתא דאמור רבנן לא חזנין דחיישינן.** שמא עשאן המפקיד תרומה הרי הן בחזקת שלא נמכרו ועושה אותן בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת בכרי חסרונן אבל יותר מכדי חסרונן [ג]דברי הכל מוכרן בב"ד אדרב נחמן בר יצחק ודאי פליגא אדרב כהנא מי לימא פליגא כי קאמר רב כהנא בכרי חסרונן קאמר והא רוצה בקב שלו מתשעה קבין של חבירו קאמר גוזמא בעלמא מיתיבי לפיכך בעה"ב עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר וליחוש דלמא הוו להו יותר מכרי חסרונן וזבנינהו וקא אכיל טבלים יותר מכרי חסרונן לא שכיח ואי משתכחי מאי מזבנינן להו וליחוש שמא עשאן בעל הבית תרומה ומעשר על מקום אחר כי מזבנינן נמי [ד]לכהנים בדמי תרומה מזבנינן להו ולרב נחמן בר יצחק נמי נזבנינהו לכהנים בדמי תרומה בהא פליגי דרבה בר בר חנה סבר יותר מכרי חסרונן לא שכיח מידי וכי משתכח לקמיה הוא דהויא יתר מכרי חסרונן אי עביד להו בעה"ב תרומה ומעשר על מקום אחר מקמיה דהוו להו יותר מכרי חסרונן עביד להו הלכך כי הוו להו יותר מכרי חסרונן נזבנינהו לכהנים בדמי תרומה ורב נחמן בר יצחק סבר יתר מכרי חסרונן משכח שכיח וכי הוו להו לאלתר הוא דהוו להו ואי אמרת נזבנינהו זימנין דקדים ומזבין להו וכי עביד להו בעל הבית תרומה ומעשר על מקום אחר לא ידע דזבנא וקא אכיל טבלים מיתיבי המפקיד פירות אצל חבירו והרקיבו יין והחמיץ שמן והבאיש דבש [ה]והדביש הרי זה לא יגע בהן דברי ר"מ וחכמים אומרים [ו]עושה להם תקנה ומוכרן בבית דין [ז]וכשהוא מוכרן מוכרן לאחרים ואינו מוכרן לעצמו [ח]כיוצא בו [ט]גבאי צדקה בזמן שאין להם עניים לחלק פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן גבאי תמחוי בזמן שאין להם עניים לחלק מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן קתני מיהת פירות והרקיבו מאי לאו אפילו יתר מכרי חסרונן לא בכרי חסרונן והא יין והחמיץ שמן והבאיש דבש והדביש דיתר מכרי חסרונן נינהו שאני הני כיון דקם קם שמן והבאיש דבש והדביש למאי

שמא עשאן תרומה ומעשר על מקום אחר. הקשה ר"ת וכי נחשדו חבירים לתרום שלא מן המוקף כדאמר בפרק כל הגט (גיטין דף ג:) ופ"ק דחולין (דף ז.) גבי ר"מ שאכל עלה של ירק ואו"ת דהכא גבי פקדון תולין בחששא מועטת שלא יגע בהם וחיישינן שמא בערב שבת תרם שלא מן המוקף דשרי כדאמרינן בהאשה רבה (יבמות דף לג.) אי נמי כדאמרינן פרק בכל מערבין (עירובין דף לב:) ניחא ליה לחבר דליעביד איסורא זוטא דהיינו שלא מן המוקף אבל בחולין (דף ז.) ובפרק כל הגט (גיטין דף ג:) לא חיישינן כיון שאינו פקדון וטפי אמרינן בפרק זה בורר (סנהדרין דף ג.) ראו שאביהם הטמין מעות בשדה תיבה ומגדל ואמר של מעשר שני הם אם כמעריס לא אמר כלום אלמא אזלינן בתר רוב מעות שהם תולין להקל ואע"פ שפירש שהם מעשר ובהאשה שהלכה (יבמות דף קטו:) גבי מגא כלי והיה כתוב עליו קו"ף קרבן תי"ו תרומה הא אין כתוב עליו לא חיישינן והא דאמרינן בהזהב (לקמן דף מט.) ישראל שאמר לבן לוי כור מעשר [ו]לאביך בידי דשאי לעשותו תרומת מעשר על מקום אחר היינו נמי בשבתות וימים טובים וכן הא דקתני בסמוך לפיכך בעל הבית עושה אותו תרומה ומעשר על מקום אחר:

מחלוקת בכרי חסרונן. פרש"י כדרך שאר תבואות והקשה ריב"ם וכי פליגי במשהו דבפחות מכרי חסרונן לכ"ע לא ימכור ועוד דא"כ מ"ט דרשב"ג וי"ל דפליגי שנתחסר בחדש או בחדשים יותר משרגילות להתחסר עד אותו הזמן ופליגי עד שיעלה החסרון בחדש או בשני חדשים תשעה חלקי קבין לכור שהוא כרכי חסרונן לשנה שלימה:

מזבנינן לכהנים. ולשמא יעשה אחר המכירה ליכא למיחש דיתר מכרי חסרונן לא שכיח וכי עביד להו בעה"ב תרומה ומעשר עביד להו מקמי דליהוו יותר מכרי חסרונן ופריך לרב נחמן נמי דלזבנינהו לכהנים בכרי חסרונן לא פריך דהא איכא למיחש לשמא יעשה אלא ביותר מכרי חסרונן פריך דלזבנינהו וכי תימא הכי נמי והא אמרת דרב נחמן ולאי פליג ומשני דלרב נחמן יותר מכרי חסרונן שכיח והקשה ריב"ם מי דחקו לומר דרב נחמן פליג לימא דביתר מכרי חסרונן לד"ה מוכרן וליכא למיחש לשמא יעשה דלא שכיח כמו לרב כהנא ותי' ר"ת דמתני' מיירי אפילו בפשתן או בפירות מתוקנים והתם מאי טעמא לא יגע בהם ע"כ משום דכב כהנא דרולה אדם בקב שלו מתשעה קבין של חבירו אם כן מאי אהני טעמא דשמא עשאן תרומה ומעשר על מקום אחר מי לאו לאשמועינן דאפי' ביתר מכרי חסרונן חיישינן א"כ סבר דאפילו יותר מכרי חסרונן שכיח:

עד

עין משפט נר מצוה

מג א מיי' פ"ז מהל' שלוה ופקדון הל' ג ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין קפ טוש"ע מ"מ סי' רלב סעיף טו:

מד ב מיי' שם שם:

מה ג מיי' שם וסמג שם טוש"ע שם:

מו ד מיי' שם:

מז ה מיי' שם הל' ב וסמג שם טוש"ע שם סעיף טז:

מח ו מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף יט:

מט ז מיי' פ"ט מהל' מתנות עניים הל' י"ח סמג עשין קסד טוש"ע י"ד סי' רמ סעיף ב:

לעזי רש"י

אשמלי"ר [אישמילי"ר]. להחמיץ. (על דבש).

רבינו חננאל (המשך)

נחמן [בר יצחק] דהוא אמר חיישינן שמא עשאן תרומה ותרומה אינה נמכרת לשום חולין ור' יוחנן הא אמר מוכרן הלכך ודאי פליגי. לימא דהא דר' יוחנן פליגא נמי אדרב כהנא דהא איהו נמי לא ימכרם קאמר. ודחי' אית לן למימר דלא אמר רב כהנא לא ימכרם אלא היכא דחסרי ג) פחות מכדי חסרונן והוא כדתנן לקמן לחיטים ולאורז ט' חצאי קבין לכור וכו' אבל בחסרון יותר מזה לא אמר רב כהנא לא ימכור ולא פליגא עליה דר' יוחנן. ומקשי' לר' יוחנן וניחוש דלמא הוה בהן חסרון יתר מכדי חסרונן ששנינו במשנתינו ומכרם על פי ב"ד מי שהיו מופקדין אצלו ולמה שנינו לפיכך בעה"ב עושה אותן תרומה כו'. פי' בגון שהיו לו פירות טבל בביתו אומר הפירות שיש לי פקדון אצל פלוני הרי הן תרומה על הפירות הללו ואוכלם על מנת שפירותיו קיימין ובין שמכרם נמצא אוכל טבלים למפרע ופרקינן כי מזבנין להו להני פירי לכהנים מזבנין להו בדמי תרומה שאם יבואו בעליהן ויאמרו כי תרומה היו יחזורו דמיהן לכהן והדבר ידוע שאין בעליהן עושין אותן תרומה על מקום אחר אלא בקרוב זמן שדבר ברור הוא שאין בתוך זה הזמן עלה בהן יותר מכדי חסרונן דאמרי' ודאי חל עליהן שם תרומה ונפטרו הפירות שהפרישן עליהן אבל אחר זמן הרבה דאיכא למיחש דלמא הוה בהו יותר מכדי חסרונן לא ועל אורחא דא ג) דשמעתא הדה. ומקשינן המפקיד פירות

ג) ל"ל כזמן שסם אחודין כדי חסרונן כדתנן וכו'.

ד) אולי ל"ל דחסרי כדי חסרונן וכו'.

ה) אולי ל"ל ועל אורחא דא אמר מקמא דשמעתא הדה.

מסורת הש"ס

ח) [יבמות יט. וש"נ], ט) פסחים יג., ג) עיין סנהדרין קא. ובפרש"י שם ד"ה מדבים ובפרש"י דהכא, ד) ב"ב ח: פסחים יג., ה) [ל"ל כמון], ו) [ע"ב], ז) [בגמ' שלפנינו איתא לך וכן העתיקו תוס' גיטין ל: ד"ה וכי],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מיישינן וכו' לזרים הס"ל ותמ"ל מ"ה היינו דקתני לפיכך הוא"ל: (ב) ד"ה ופריקינן ואי משתכחי מאי מזבנינן:

מוסף רש"י

אבודין. נתקרין וסולכין (פסחים יג.). **והדביש.** נתקלקל ונעשה גלול מתמת תמימות (סנהדרין קא.). **פורטין.** פרוטות של נחשת שגבו לצדקה וכשמסרין אותם מחלידות, צריך לפורטן בכסף (פסחים יג.) פרוטות שגבו לוקחין דינרי כסף לפי שספרוטות של נחשת מחלידות (ב"ב ח:). **ואין פורטין לעצמם.** פן יחשדוס שפורטין בזול (שם). **תמחוי.** מאכל לחם ומיני מאכל שגוזין לחלק (פסחים יג.). **ואין מוכרין לעצמן.** שמא יחשדוס שלקחום בזול (שם).

רבינו חננאל

מתני' המפקיד פירות אצל חבירו אפי' הן אבודין לא יגע בהן מאי טעמא אמר רב כהנא רוצה אדם בקב שלו מט' קבין של חבירו. רב נחמן בר יצחק אמר חיישינן שמא עשאן תרומה ומעשר על מקום אחר. מיתיבי המפקיד פירות אצל חבירו לא יגע בהן לפיכך בעה"ב עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר. ומקשי' בשלמא לטעמיה דרב כהנא היינו דקתני לפיכך פי' כיון שאין אדם רוצה שיחליף לו פירותיו אלא ישארו לו כמות שהן לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר. אלא לטעמיה דרב נחמן מפני שבעל הבית עושה אותן תרומה מיבעי ליה למימר. ופרקינן כיון דאמור רבנן לא יגע בהן דחיישינן שמא בעליהן עשאום תרומה לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה כו': אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מחלוקת תנא קמא ורשב"ג דאמר תנא קמא לא יגע בהן בזמן ג) שחסרונן כדתנן במתני' הרי זה יוציא לו חסרונות אבל יותר מכדי חסרונן דברי הכל מוכרן בב"ד ודאי אדרב